

odbor státní služby

Jindřišská 34
110 00 Praha 1

Č. j. MV-9931-22/OSS-2025

Praha 15. prosince 2025

Odpoověď na dotaz k zákonu o státní službě

Dne 11. listopadu 2025 obdržela sekce pro státní službu Ministerstva vnitra elektronickou cestou Váš dotaz týkající se služební pohotovosti a souvisejících nároků státních zaměstnanců.

Z Vašeho dotazu plyne, že ve Vašem služebním úřadu služební orgán nařizuje týdenní služební pohotovost, za kterou mají státní zaměstnanci nárok na jeden den náhradního volna. Dotazujete se, zda státní zaměstnanec, který má nařízenou služební pohotovost ve svátek, má nárok na den náhradního volna obdobně jako státní zaměstnanec, který je v den státního svátku na služební cestě.

Úvodem naší odpovědi mi dovoluete uvést relevantní ustanovení právních předpisů vztahujících se k uvedené problematice.

Podle § 101 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o státní službě“) nařizuje státnímu zaměstnanci **služební pohotovost** písemně služební orgán.

K vymezení služební pohotovosti je třeba vyjít z § 99 odst. 1 zákona o státní službě ve spojení s § 78 odst. 1 písm. h) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), ve kterém je uvedeno, že jde o dobu, v níž je zaměstnanec připraven k případnému výkonu práce podle pracovní smlouvy, která musí být v případě naléhavé potřeby vykonána nad rámec jeho rozvrhu pracovních směn. Pracovní (služební) pohotovost může být jen na jiném místě dohodnutém se zaměstnancem, odlišném od pracovišť zaměstnavatele.

Za dobu služební pohotovosti přísluší státnímu zaměstnanci **odměna** ve výši 10 % průměrného výdělku (§ 151 zákona o státní službě ve spojení s § 140 zákoníku práce).

Podle § 135 odst. 1 zákoníku práce zaměstnanci, který nepracoval proto, že **svátek**¹ připadl na jeho obvyklý pracovní den, se plat nekrátí.

Podle § 348 odst. 1 písm. d) zákoníku práce ve spojení s § 177 odst. 5 zákona o státní službě se za **výkon služby** považuje doba, kdy státní zaměstnanec nepracuje proto, že je svátek, za který se mu jeho plat nekrátí.

Podle § 78 odst. 1 písm. a) zákoníku práce je **pracovní dobou** doba, v níž je zaměstnanec povinen vykonávat pro zaměstnavatele práci, a doba, v níž je zaměstnanec na pracovišti připraven k výkonu práce podle pokynů zaměstnavatele.

Dobou odpočinku pak je podle § 78 odst. 1 písm. b) zákoníku práce doba, která není pracovní dobou.

Z výše uvedeného plyne, že služební orgán může nařídit státnímu zaměstnanci služební pohotovost. Za dobu služební pohotovosti přísluší státnímu zaměstnanci odměna. Jde o specifické plnění, které náleží státnímu zaměstnanci za jeho připravenost k výkonu služby. Zákon o státní službě (resp. zákoník práce) nespojuje s držetím služební pohotovosti nárok na náhradní volno. Není tak zřejmé, z čeho Váš služební úřad (orgán) vychází, když Vám poskytuje za služební pohotovost náhradní volno. Náhradní volno přísluší státním zaměstnancům pouze v souvislosti se službou přesčas a službou ve svátek.

Předtím, než se budeme zabývat nároky spojenými se služební pohotovostí nařízenou ve svátek, je třeba vyjasnit vůbec otázku možnosti nařídit služební pohotovost ve svátek. Z dlouhodobě zastávaného výkladu Ministerstva práce a sociálních věcí, který nám je znám, vyplývá následující.

Odpadne-li státnímu zaměstnanci směna z důvodu svátku, započítává se celá její doba jako výkon práce (služby) a plat se mu nekrátí. Na časové období takto předem rozvržené směny, která odpadla z důvodu svátku, nelze určit státnímu zaměstnanci služební pohotovost, jelikož nemůže být stejná doba během dne posouzena jako služební doba [odpadlá směna z důvodu svátku podle § 348 odst. 1 písm. d) zákoníku práce] a zároveň jako doba odpočinku (služební pohotovost není služební dobou, tudíž je dobou odpočinku).

Z výše uvedeného tak plyne, že služební orgán může státnímu zaměstnanci nařídit služební pohotovost pouze na dobu, na kterou není (resp. nebyla v případě svátku) rozvržena jeho směna.

Pokud jde o nároky spojené se služební pohotovostí nařízenou ve svátek, státnímu zaměstnanci přísluší **odměna**, přičemž zákon o státní službě její výši nijak nediferencuje podle toho, zda jde o služební pohotovost nařízenou v pracovní den či ve svátek. Ve všech případech přísluší státnímu zaměstnanci za dobu služební pohotovosti odměna ve výši 10 % průměrného výdělku.

---

¹ Svátky vymezuje zákon č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu, ve znění pozdějších předpisů.

Ve svém dotazu vyslovujete domněnku, že by státním zaměstnancům za držení služební pohotovosti ve svátek mělo náležet náhradní volno, přičemž argumentujete tím, že státní zaměstnanci, kteří jsou vysláni ve svátek na služební cestu, mají rovněž nárok na náhradní volno.

Jak jsme již uvedli, zákon o státní službě, resp. zákoník práce **nespojuje s držením služební pohotovosti nárok státního zaměstnance na náhradní volno**, a to ani v případě služební pohotovosti ve svátek.

Pokud jde o srovnání se služební cestou ve svátek, pak skutečně státnímu zaměstnanci vyslanému na služební cestu ve svátek vzniká nárok na náhradní volno. Podstatou služební cesty je výkon služby mimo služební působiště, přičemž za výkon služby ve svátek poskytuje služební úřad státnímu zaměstnanci náhradní volno v rozsahu služby konané ve svátek (§ 135 odstavec 2 zákoníku práce ve spojení s § 144 odst. 1 zákona o státní službě).

Oproti tomu služební pohotovost není výkonem služby, nýbrž pouhá připravenost k případnému výkonu služby, proto za služební pohotovost nařízenou ve svátek státnímu zaměstnanci náhradní volno nenáleží.

Na závěr pro úplnost upozorňujeme, že při plánování směn a služební pohotovosti je třeba vzít v potaz zákonné doby nepřetržitého odpočinku. Jak jsme již uvedli, služební pohotovost bez výkonu služby je dobou odpočinku. Je-li však státní zaměstnanec v době služební pohotovosti povolán k výkonu služby, doba odpočinku se přerušuje a při nedůsledném plánování směn a služební pohotovosti může dojít k porušení pravidel pro nepřetržitý denní odpočinek či nepřetržitý odpočinek v týdnu.

Mgr. Zuzana Brücknerová
ředitelka odboru

Vyřizuje: Mgr. Michaela Spiváková
tel. č.: 974 818 661
e-mail: michaela.spivakova@mv.gov.cz